

Methodologische toelichting

Gegevens die van het ene jaar tot het andere met elkaar worden vergeleken, verwijzen naar dezelfde periode van elk van de beschouwde jaren, tenzij anders vermeld. Als gevolg van afrondingen kunnen de totalen in de tabellen afwijken van de som van de rubrieken.

Om te kunnen beschrijven hoe diverse belangrijke economische gegevens zich in België over het gehele jaar 2016 hebben ontwikkeld, waren ramingen nodig; het voor het verslagjaar beschikbaar statistisch materiaal is immers soms nog fragmentarisch. In de tabellen en de grafieken staat naast die ramingen – die werden afgesloten op basis van de gegevens die beschikbaar waren op 25 januari 2017 – de letter 'r'. Het gaat daarbij slechts om orden van grootte die de tendensen toelichten die zich op dat ogenblik reeds leken af te tekenen. De Belgische gegevensbronnen zijn voornamelijk het INR, de ADS en de Bank. De toelichting bij de internationale omgeving en ook de vergelijkingen tussen de economieën onderling zijn doorgaans gebaseerd op de recentste gegevens of ramingen van instellingen zoals de EC, het IMF, de OESO en de ECB.

De euro is de valuta-eenheid die in het Verslag wordt gebruikt voor de gegevens die betrekking hebben op de landen van het eurogebied. De bedragen die verwijzen naar de periodes vóór de invoering van de euro – 1 januari 1999 voor België en voor de meeste lidstaten – werden omgerekend tegen de onherroepelijk vastgestelde omrekeningskoers van de euro. In dit Verslag wordt het eurogebied voor zover mogelijk gedefinieerd als het geheel van de EU-landen die tijdens de periode 1999-2015 de eenheidsmunt hebben aangenomen, behalve in de hoofdstukken over het monetair beleid en de prijzen waarin de definitie van het eurogebied overeenstemt met zijn samenstelling op het beschouwde ogenblik. Naast België omvat het eurogebied dus ook Cyprus, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Slovenië, Slowakije en Spanje. Aan deze landengroep wordt gemakshalve ook gerefereerd als het 'eurogebied' wanneer het gaat over de periode vóór de inwerkingtreding van de derde fase van de EMU. Voor bepaalde analyses is de OESO als bron gebruikt, wat betekent dat de landen van het eurogebied die geen lid zijn van deze internationale instelling, namelijk Cyprus, Malta, Letland en Litouwen, niet in de analyse worden betrokken. Aangezien het kleine economieën betreft, blijven de gegevens van de OESO toch representatief voor het eurogebied als geheel.

In september 2014 zijn voor de becijfering van de nationale rekeningen de nieuwe Europese boekhoudregels ESR 2010 van kracht geworden; het ESR 2010 vervangt het van 1998 daterende ESR 1995. Deze methodologische herziening strookt met de internationale richtlijnen van het 'System of National Accounts – SNA 2008' dat gezamenlijk werd uitgewerkt door de Verenigde Naties, het IMF, Eurostat, de OESO en de Wereldbank. De geïnteresseerde lezer wordt verwezen naar een gedetailleerde toelichting bij de wijzigingen in de INR-publicatie INR (2014), *ESR 2010 – Het nieuwe referentiekader voor de nationale rekeningen*, september – https://www.nbb.be/doc/dq/n_method/m_sec2010_nl.pdf). Nog in 2014 is ook de zesde versie van het IMF-handboek

betreffende de methodologie van de betalingsbalans en van de netto externe positie in werking getreden. Net als de andere landen heeft België de toepassing van deze nieuwe methodologie aangegrepen om de statistieken ook in andere opzichten te verbeteren.

In dit Verslag is zoveel mogelijk gebruikgemaakt van de statistieken die zijn opgesteld volgens de nieuwe methodologische boekhoudregels alsook van de definities die daaruit voortvloeien. Wat België betreft, zijn die gegevens sedert 1995 beschikbaar voor de nationale rekeningen en voor de rekeningen van de overheidssector, sedert 1999 voor de driemaandelijkse financiële kwartaalrekeningen en sedert 2008 voor de betalingsbalans. Waar nodig zijn retropolaties verricht voor eerdere periodes.

Ter vereenvoudiging worden, bij de uitsplitsing naar sectoren, de huishoudens en de instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van de huishoudens – volgens het ESR 2010 afzonderlijke sectoren – ondergebracht bij de ‘particulieren’; de termen ‘particulieren’ en ‘huishoudens’ worden echter door elkaar gebruikt. Hetzelfde geldt voor ‘bedrijven’, ‘vennootschappen’ en ‘ondernemingen’. Uit het oogpunt van de bestedingen van het bbp omvatten de ‘ondernemingen’ echter ook de zelfstandigen, terwijl deze laatsten in de reële en financiële sectorrekeningen deel uitmaken van de ‘huishoudens’.

Ook in het gedeelte over de internationale omgeving is de voorstelling conform het ESR 2010 of het equivalent daarvan, namelijk het SNA 2008. De statistieken met betrekking tot de bronnen waaraan dit Verslag voor de nationale rekeningen refereert – meestal de EC en de OESO – zijn evenwel niet altijd geharmoniseerd aangezien de periodes waarvoor het ene systeem is omgezet naar het andere en waarvoor de methodologische herzieningen hebben plaatsgevonden, sterk verschillend blijven van land tot land.